

Ölümünün 20. yılında büyük sanatçı

CEMAL NÂDİR ESERLERİ İLE HÂLÂ YAŞIYOR

TURHAN SELÇUK

GALATASARAY'DA, bir bankanın galerisinde açılan Cemal Nadir Sergisi, halkın büyük rağbeti ile karşılandı. Bu ilgi, karikatürün ne kadar gözde bir sanat kolu olduğunun en açık ispatıdır.

Cemal Nadir, 1902 yılında Bursa'da doğru. Ne olduğu anlaşılmayan bir hastalık yüzünden 27 Şubat 1947 de öldü. Çok az sanatçıya nasip olan muhteşem bir merasimle kaldırıldı.

Cemal Nadir, karikatür sanatını gazete okuyucusuna sevdiren, bu sanatın gazete sayfalarına yerleşmesini sağlayan adamdır. Onun Türk karikatür sanatına yaptığı en büyük hizmet budur.

KARİKATÜR SANATI BAKIMINDAN CEMAL NADİR

Cemal Nadir, her büyük sanatçı gibi, kendi sanatında bir merhale olmuştur. Büyük çizgi ustası Cem'in ekolü onunla kapanmıştır.

Zeki idi. Olayları hangi yönün-

den tutacağını gayet iyi bilirdi.

Bugünün ölçülerini, onun değerini tartabilmek için kullanmak yanlış. Günümüzün «Grafik mizah» deyimi, Cemal Nadir'in sanatından çok uzaklardadır. Onun zamanında Türkiye'de, karikatür çizilir, altına çizgiyi aratmıyacak uzun fıkralar yazılırdı... Çerçeve içindeki, sergisindeki bazı karikatürlerin altına yazılmış espriler, onun ne derecede başarılı bir ümörist, bir fıkracı olduğunun ispatıdır.

O tarihlerde, Türkiye'de kari-

Cemal Nadir'in sergisini gezen iki ziyaretçi
(RUÇHAN ÜNVER)

katür sanatı bu durumda idi.. Ya batıda?.. O zamanlarda batıda, bu sanat kolu, somuttan yavaş yavaş kurtuluyor, soyuta doğru hamle yapıyordu. Çağımızda modern karikatürün ustası olarak kabul edilen «Saul Steinberg, «All in line» isimli albümündeki çizgilerini 1940-41 yıllarındaki gezileri sırasında çizmiştir ki, bu karikatürler bugün dahi en ileri örnekler arasında gösterilmektedir. Steinberg'in daha önceki yıllarda, Avrupa dergilerindeki çalışmaları yine modern karikatür örneklerinden sayılır.